

KOMMISSIONENS REKOMMENDATION

av den 23 juni 2000

om offentliggörande av uppgifter om finansiella instrument och liknande som komplettering till det offentliggörande som krävs enligt rådets direktiv 86/635/EEG om årsbokslut och sammanställd redovisning för banker och andra finansiella institut

[delgivet med nr K(2000) 1372]

(2000/408/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR UTFÄRDAT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 211 i detta, och

av följande skäl:

- (1) På internationell nivå ökar kraven på att banker och andra företag skall ge mer information om sina verksamheter med finansiella instrument och andra, liknande instrument.
- (2) Europaparlamentets resolution A4-0207/95 av den 22 september 1995 om finansiella derivat⁽¹⁾ är ett uttryck för denna internationella utveckling mot utförligare information.
- (3) Banker och andra finansiella institut har en dominerande ställning på de finansiella marknaderna och en nyckelroll i det monetära och ekonomiska systemet som helhet, och det är därför särskilt önskvärt att sådana institut lämnar utförligare information om sin verksamhet med finansiella instrument och andra, liknande instrument.
- (4) Sedan rådets direktiv 86/635/EEG⁽²⁾ antogs har dessa instituts verksamhet med sådana instrument ökat mycket kraftigt (särskilt beträffande derivatinstrument), vilket motiverar ett krav på ytterligare information utöver det begränsade offentliggörande som krävs enligt det direktivet.
- (5) Genom att sådan information offentliggörs, får investerare och marknadsaktörer tillgång till ett tillförlitligt beslutsunderlag, vilket främjar överblickbarheten och disciplinen på marknaden, vilket är ett ytterst värdefullt komplement till försiktighetstillsynen.
- (6) För detta krävs väsentliga och jämförbara uppgifter av både kvalitativ och kvantitativ art om institutens verksamheter med finansiella instrument samt information om målen och metoderna för deras system för att bedöma och hantera risker.
- (7) De möjliga fördelarna med att vissa enskilda uppgifter offentliggörs skall dock, trots kravet på att all väsentlig information skall offentliggöras, vägas mot behovet av att redovisningarna inte belastas med ovidkommande

information och mot de kostnader som ett sådant uppgiftslämnande kan antas medföra. Kravet på offentliggörande gäller inte konfidentiell information och företagshemligheter.

- (8) Eftersom det pågår internationella diskussioner om metoderna för offentliggörandet av detta slag av information, förefaller det ännu vara för tidigt att införa tvingande krav på offentliggörande genom en formell ändring av direktiv 86/635/EEG.
- (9) För att den inre marknaden skall fungera väl måste den information som banker och andra finansiella institut offentliggör om sina räkenskaper förbli tillräckligt jämförbar. Kommissionen kommer därför att noggrant följa upp effekterna av denna rekommendation på rådande praxis i medlemsstaterna och, om så blir nödvändigt, längre fram föreslå ytterligare åtgärder för att säkerställa en tillräcklig grad av harmonisering på detta område.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS FÖLJANDE.

1. Banker och finansiella institut bör offentliggöra information enligt bilagan till denna rekommendation i noterna till årsbokslut och sammanställda redovisningar eller, om så är lämpligt, i årsberättelsen för redovisningsperioder som börjar inom tolv månader från dagen för denna rekommendation och för alla kommande redovisningsperioder.
2. Medlemsstaterna bör vidta alla lämpliga åtgärder för att främja tillämpningen av denna rekommendation, med vederbörlig hänsyn till enskilda instituts art och storlek och den dämed sammanhängande nyttan för marknaden av information i deras redovisningar.
3. Medlemsstaterna bör till kommissionen anmäla vilka åtgärder de vidtagit för att följa denna rekommendation.

Utfärdad i Bryssel den 23 juni 2000.

På kommissionens vägnar

Frederik BOLKESTEIN

Ledamot av kommissionen

⁽¹⁾ EGT C 269, 16.10.1995, s. 217.

⁽²⁾ EGT L 372, 31.12.1986, s. 1.

BILAGA

1. Räckvidd och definitioner

- 1.1 Banker och finansiella institut (nedan kallade institut), som omfattas av direktiv 86/635/EEG, skall offentliggöra information om finansiella instrument, råvaror och råvaruderivat (nedan kallat instrument) i noterna till årsbokslutet eller den sammanställda redovisningen eller, om så är lämpligt, i årsberättelsen.

I tilläggen till denna bilaga ges exempel som visar hur sådan information kan offentliggöras så att målen för denna rekommendation uppfylls. Dessa exempel är inte uttömmande. Andra former av offentliggörande, t.ex. sådana grundade på företagsspecifika modeller, får även användas, förutsatt att man även offentliggör information om grundvalarna för modellerna, som även omfattar tillförlitligheten av de uppgifter som tas från dessa modeller och uppgift om huruvida de behöriga myndigheterna har godkänt dessa modeller för beräkningen av de försiktighetsmässiga kapitalkraven.

- 1.2 Med finansiellt instrument avses varje avtal som ger upphov till en finansiell tillgång för en part, samtidigt som en annan part ådrar sig en finansiell skuld eller utfärdar ett ägarandelsbevis. Finansiella instrument kan vara både
- primära finansiella instrument som rättigheter, förpliktelser och aktier, och
 - finansiella derivatinstrument, t.ex. optioner, terminskontrakt och ränte- eller valutaswappar, vilkas värde är beroende av priset för ett underliggande finansiellt instrument eller av räntesats, index eller pris för någon annan underliggande faktor.

- 1.3 Med finansiell tillgång avses varje tillgång som består i

- a) likvida medel,
- b) en avtalsenlig rättighet att motta likvida medel eller någon annan finansiell tillgång från en annan part,
- c) en avtalsenlig rättighet att utväxla finansiella instrument med en annan part på villkor som kan vara gynnsamma, eller
- d) ett ägarandelsbevis, utställt av en annan part.

- 1.4 Med finansiell skuld avses varje skuld som består i en avtalsenlig skyldighet att

- a) överlämna likvida medel eller någon annan tillgång till en annan part, eller
- b) utväxla finansiella instrument med en annan part på villkor som kan vara ogynnsamma.

- 1.5 Med ägarandelsbevis avses varje avtal som styrker anspråk på en del av återstoden av en parts tillgångar, efter det att avdrag gjorts för samtliga denna parts skulder.

- 1.6 Med handel avses köp och försäljning av instrument i syfte att

- utnyttja variationer i eller kortfristiga förändringar av marknadsräntor, index eller priser,
- underlätta kundtransaktioner, eller
- skydda relaterade handelspositioner.

Andra verksamheter än dessa betraktas inte som handel.

- 1.7 Med fair value (marknadsvärdering) avses det belopp med vilket en tillgång skulle kunna omsättas eller en skuld regleras vid den aktuella tidpunkten i en transaktion som genomförs på normala villkor mellan informerade, oberoende parter som handlar av fri vilja, till skillnad från vad fallet skulle vara vid tvångsförsäljning eller likvidation.

- 1.8 Upplysningar enligt denna rekommendation behöver inte lämnas för

- a) intressen i dotterbolag,
- b) intressen i partnerföretag,
- c) intressen i samriskföretag,
- d) arbetsgivares program och utfästelser för alla slag av förmåner efter avslutad anställning, även pensionsförmåner,
- e) arbetsgivarens utfästelser enligt aktieoptions- och aktieförvävsprogram för anställda,
- f) utfästelser enligt försäkringsavtal,
- g) operationell leasing och take or pay -kontrakt,
- h) eget bolagskapital, egna warrants och optioner på egna aktier.

2. Väsentlighetsprincipen

Bestämmelserna i denna rekommendation behöver inte tillämpas på oväsentliga poster. Vid beslut om huruvida instrument (enskilda eller kombinerade) är väsentliga, skall man beakta såväl det belopp instrumenten motsvarar som deras art.

Trots kravet på att all väsentlig information skall offentliggöras skall dock den potentiella nyttan med enskilda offentliggöranden vägas mot behovet av att redovisningarna inte belastas med ovidkommande information och mot de kostnader som ett sådant uppgiftslämnande kan antas medföra.

Detaljeringsgraden i offentliggörandena skall stå i proportion till den relativa betydelse som verksamheterna, resultatet och/eller riskerna har för institutets affärsverksamhet i dess helhet.

3. Kvalitativ information

- 3.1 Den kvalitativa information som är nödvändig för förståelsen av årsbokslutet och den sammanställda redovisningen skall lämnas i noterna till årsredovisningen. Annan kvalitativ information skall lämnas antingen i noterna till årsredovisningen eller på annan plats i årsberättelsen.
- 3.2 Information om målen och strategierna för institutets riskhantering, som skall återspegla dess användning av finansiella instrument inom ramen för dess allmänna företagsmässiga mål, skall lämnas i årsberättelsen.
- 3.3 I årsberättelsen skall information lämnas om strategier och praxis, då det gäller hanteringen av risker i samband med handel och andra verksamheter än handel, med inriktning på den specifika karaktären hos institutets exponering för och hantering av kreditrisker, marknadsrisker (dvs. valutarisker, ränterisker och andra prisrisker), likviditetsrisker och andra risker av betydelse.
- 3.4 I noterna till årsbokslut och sammanställda redovisningar skall information offentliggöras om all redovisningspolicy av betydelse som gäller finansiella instrument.

4. Kvantitativ information – principer och allmän information

- 4.1 Sådan kvantitativ information som krävs för förståelsen av årsbokslutet och sammanställd redovisning skall lämnas i institutets noter till årsbokslutet och den sammanställda redovisningen. Annan kvalitativ information skall lämnas på annan plats i årsberättelsen. Vidare skall marknadsvärdena för instrument som innehas i handelssyfte, både inom och utanför balansräkningen, redovisas, om de skiljer sig påtagligt från de värden som de har åsatts i årsredovisningen.
- 4.2 Om offentliggörande av kvantitativ information berör institutens interna riskhanteringssystem och de metoder som används inom dessa (t.ex. känslighetsanalys och VaR-modeller), behöver inte offentliggörandet ske så att information sprids om dessa system och metoder på ett sätt som kan förorsaka institutet allvarlig skada.
- 4.3 En adekvat analys skall ges av de instrument som ingår i handels- och banklagren. Den skall även omfatta information om omfattningen av institutets verksamhet med dessa instrument. Analysen skall särskilt ta upp betydelsefulla villkor och förhållanden som kan påverka de framtida kassaflödenas storlek, fördelning över tiden och säkerhet.

5. Kvantitativ information – information om kreditrisker

- 5.1 Informationen om kreditrisker skall baseras på det belopp som bäst anger den maximala exponeringen för kreditrisker på balansdagen (exklusive institutets eventuella rättsligt hållbara avtal om nettning) utan beaktande av säkerheter. Informationen om den maximala kreditriskexponeringen skall kompletteras med upplysningar om den potentiella kreditriskexponeringen med beaktande av säkerheter och andra nettningssavtal.

Om ett instruments balansvärde är lika med den maximala riskeponeringen behöver inte ytterligare information lämnas med avseende på bestämmelserna i denna punkt.

- 5.2 Information skall lämnas om väsentliga koncentrationer av kreditrisker, inom och utanför balansräkningen, som gäller exponering inom vissa ekonomiska sektorer och geografiska områden, t.ex. genom samlade uppgifter för olika branscher, enskilda länder eller grupper av länder.

6. Kvantitativ information – information om marknadsrisker

- 6.1 Information om marknadsrisker skall lämnas på grundval av value at risk, känslighetsanalys eller andra mått på marknadsprisrisker.
- 6.2 Av de olika metoderna skall ett alternativ eller en kombination av alternativ användas på ett sätt som ger en helhetsbild av institutets exponering för de marknadsrisker som är förenade med dess positioner i handelsinstrument och i instrument som inte är avsedda för handel. När så är möjligt, skall separata offentliggöranden göras för varje slag av marknadsrisk.

Tillägg 1

(Detta tillägg är uteslutande avsett att ge belysande exempel och är inte en del av denna rekommendation)

Information vid kvalitativt uppgiftslämnande

- a) Huvuddragen i riskhanteringen, bl.a. metoderna för bedömning och mätning av riskerna och, i tillämpliga fall, det interna limitsystemet och metoderna för att undvika olämplig koncentration av riskerna.
- b) Verksamheter med instrument som används i handelssyfte.
- c) Verksamheter med instrument som används för andra ändamål än handel, särskilt sådana som används för att säkra (hedga) positioner.
- d) Verksamheter med högriskinstrument eller komplexa instrument som derivatinstrument med hävstångseffekt (gearing).
- e) Användning av säkerheter.
- f) Användning av avtal om nettning.

Tillägg 2

(Detta tillägg är uteslutande avsett att ge belysande exempel och är inte en del av denna rekommendation)

Information om de redovisningsprinciper som valts

- a) Information om metoden för tillämpning av dessa principer på
 - instrument i handels- och banklager och eventuell omklassificering av dessa,
 - specifika relationer mellan olika instrument (t.ex. syntetiska instrument, instrument för säkrande av positioner (hedging), avveckling av hedging, hedging genom interna transaktioner och hedging av förutsedda transaktioner),
 - specifika slag av instrument eller därmed relaterande transaktioner (offentliggörande kan t.ex. krävas särskilt för värdepapperisering, avtal om repor och omvända repor samt in-substance defeasance, dvs. överföring av en del av företagets tillgångar till en stiftelse, där de läses för lånebetalning, varigenom en skuld, trots att den kvarstår, kan avlägsnas från företagets balansräkning), och
 - primära instrument i vilka finansiella derivat ingår.
- b) I den offentliggjorda informationen kan också ingå
 - i) de kriterier som tillämpas för att avgöra om instrument skall tas upp i eller avföras från balansräkningen,
 - ii) värderingsunderlaget för olika kategorier och grupper av instrument (ingångsvärden och därpå följande värden),
 - iii) de metoder som används för att fastställa instrumentens verkliga värde, dvs. metoder som utgår från marknadsnoteringar, köp-, sälj- eller genomsnittskurser, nuvärdesanalys av kassaflödena, skattningstekniker eller någon annan lämplig metod, inbegripet de huvudsakliga antaganden som har gjorts vid tillämpningen av dessa metoder,
 - iv) om marknadsvärderingen bygger på marknadsnoteringar, arten av eventuella justeringar av dessa värden,
 - v) de metoder som har använts, när man i resultaträkningen har infört vinster och förluster, räntor och andra kostnads- och intäktsposter i samband med instrument för handel och för andra ändamål, och därmed i synnerhet principerna för hur intäkter skall införas i resultaträkningen, och
 - vi) den policy som har valts då det gäller skyddande av positioner (hedging) och avveckling av hedgeförhållanden.

Tillägg 3

(Detta tillägg är uteslutande avsett att ge belysande exempel och är inte en del av denna rekommendation)

Offentliggörande av kompletterande information för att underlätta förståelsen av den kvantitativa informationen

Läsarnas förståelse av den kvantitativa informationen i årsredovisningarna kan underlättas om man lämnar kompletterande information om terminologi och presentationsformer, metoder för mätning av risker, därmed förknippade antaganden och, i tillämpliga fall, andra parametrar.

När genomsnittsvärden lämnas kan information om vilka intervall som har använts vid beräkningen av dessa också höja läsarnas förståelse av informationen i årsredovisningarna. Om beloppen vid utgången av räkenskapsåret avviker från genomsnittsvärdena, kan genomsnittsvärdena också förbättra förståelsen.

Tillägg 4

(Detta tillägg är uteslutande avsett att ge belysande exempel och är inte en del av denna rekommendation)

Offentliggörande av kvantitativ information

1. Den kvantitativa informationen kan offentliggöras i tabellform. Bl.a. följande kan ingå:

- A) För att bl.a. ge ett mått på verksamheternas omfattning i fråga om primära instrument, balansvärdet uppdelat
 - i) på vertikalaxeln i olika kategorier av instrument med åtskillnad mellan tillgångar och skulder, och
 - ii) på horisontalaxeln efter resterande löptider,tillsammans med kompletterande uppgifter om samlad marknadsvärdering för de instrument som hålls för handel.
- B) För att bl.a. ge ett mått på verksamheternas omfattning i fråga om derivatinstrument, en redovisning av nominella belopp uppdelade
 - i) på vertikalaxeln i olika kategorier av derivat (t.ex. gällande räntor, valutor och guld, aktier, ädelmetaller utom guld, andra råvaror och övrigt), med en ytterligare uppdelning på
 - OTC-handlade derivat (med undergrupper, t.ex. forwardkontrakt, swappar och köpta/tecknade optioner), och
 - börshandlade derivat (med undergrupper, t.ex. långa/korta futureskontrakt, köpta/tecknade optioner osv.), samt
 - ii) på horisontalaxeln efter resterande löptider,tillsammans med kompletterande uppgifter om samlad marknadsvärdering av handelslaget.
- C) Löptidsintervallen bör vara relevant för den information som lämnas, till exempel:
 - i) tre månader.
 - ii) längre än tre, men högst sex månader.
 - iii) längre än sex månader, men högst ett år.
 - iv) längre än ett, men högst fem år.
 - v) längre än fem år.Beroende på hur väsentlig informationen är kan intervallen indelas ytterligare (t.ex. \leq en månad, $> \text{en} \leq$ tre månader) eller samlas i bredare intervall (t.ex. \leq ett år, $> \text{ett} \text{ och } \leq$ fem år, $> \text{fem år}$) på lämpligt sätt.
- D) För att bl.a. ge ett mått på verksamheternas omfattning uttryckt i marknadsvärde till skillnad från balansvärde kan uppgifter lämnas i tabellform med uppdelning mellan tillgångar och skulder
 - om balansvärden och marknadsvärden för instrument i handelslaget, och
 - om genomsnittliga marknadsvärden under perioden för instrument som hålls för handel, samtom en marknadsvärdering inte är praktiskt möjlig eller inte skulle vara tillförlitlig, kompletterande uppgifter om de viktigaste egenskaper hos instrumentet som kan påverka dess marknadsvärde.

2. Dessa uppgifter kan också lämnas i tabellform i kombination med de tidigare angivna tabellformaten.

Tillägg 5

(Detta tillägg är uteslutande avsett att ge belysande exempel och är inte en del av denna rekommendation)

Information om kreditrisker

Då det gäller kreditriskexponering som sammanhänger med OTC-derivat kan informationen ges i tabellform med uppdelning

- på vertikalaxeln i olika grader av kreditvärdighet hos motparterna, bedömd utifrån intern eller extern rating, och
- på horisontalaxeln efter
 - bruttoåteranskaffningskostnader,
 - nettoåteranskaffningskostnader, om rättsligt hållbara nettningsavtal finns, och
 - potentiell framtida kreditriskexponering.

Företag som beräknar kreditrisken i samband med OTC-derivat utifrån ursprunglig riskmetod kan begränsa sig till att lämna sådan information som erhålls med denna metod.

Information om den potentiella framtida kreditriskexponeringen kan kompletteras med en kommentar om de beräknings-tekniker som använts i sammanhanget.

Tillägg 6

(Detta tillägg är uteslutande avsett att ge belysande exempel och är inte en del av denna rekommendation)

Offentliggörande av marknadsrisker

Informationen om marknadsrisker i samband med instrumenten kan ges utifrån något av följande underlag:

- A) Information om value at risk (VaR).
- B) Den potentiella effekten på framtida vinster av ett urval hypotetiska förändringar av marknadspriser och räntenivåer. De hypotetiska förändringar som väljs skall kunna bedömas som rimliga under de tolv månader som följer på dagen för godkännandet av årsbokslutet eller den sammanställda redovisningen. En av dessa hypotetiska förändringar kan lämpligen bygga på en negativ förändring med minst 10 % av marknadspriser eller marknadsräntor fram till årsslutet (såvida det inte kan visas att en sådan förändring inte rimligen kan inträffa).
- C) Ett annat mått på marknadsvärdet än de som avses i punkterna A och B, under förutsättning att
 - i) institutionens ledning använder den modell som givit detta marknadsvärde i sin hantering av marknadspriser i sin hantering av handelsinstrument, och
 - ii) modellen har erkänts av den myndighet som utövar försiktighetsmässig tillsyn som underlag för information om kapitaltäckning.
- D) En analys av det totala marknadsvärdet, uppdelat på de viktigaste kategorierna av finansiella tillgångar och skulder i form av handelsinstrument, och inom dessa kategorier på tidsintervall fram till förfallodag eller till räntejustering, om denna inträffar tidigare.

Löptidsintervallen bör vara relevanta för den information som lämnas, till exempel:

- i) högst tre månader.
- ii) längre än tre, men högst sex månader.
- iii) längre än sex månader, men högst ett år.
- iv) längre än ett, men högst fem år.
- v) längre än fem år.

Om de värden för value at risk, känslighetsanalys eller något annat mått på marknadsprisrisk som offentliggörs inte är typiska för värdena under räkenskapsåret, kan ytterligare värden som redovisas för att sätta in värdena på balansdagen i deras sammanhang höja läsarnas förståelse av informationen i årsredovisningarna. Dessa ytterligare värden kan vara antingen genomsnittsvärden eller högsta-/lägstvärden.
